

Patriotisme constitucional

Vicent Álvarez

D'un temps ençà es ve utilitzant el terme de patriotisme constitucional, en tant que terme obert i nou, tractant de donar una imatge desvinculada del nacionalisme espanyol centralista. Amb aquesta formulació s'han justificat iniciatives i actuacions públiques, especialment per part del govern.

Sembla aleshores que patriotisme constitucional és una cosa nova i que el vell nacionalisme espanyol seria un altra cosa. Doncs bé, he llegit un treball força interessant (*), el qual desmunta aquest nou invent fet des de el centre polític de l'estat. El professor Xacobe Bastida Freixedo d'Oviedo demostra com la nova versió, aparentment més democràtica, del patriotisme espanyol, naix d'un precepte constitucional, l'article 2 de la CE, què fou producte d'una pressió extraparlamentària, segurament militar, imposada durant el debat que presidí Jordi Solé Tura. Que ens diu aquest article dos de la carta magna del 78?

El text no té pèrdua, es basa en "l'indiscutible unitat de la Nació espanyola, pàtria comú i indivisible de tots els espanyols, i reconeix i garanteix el dret a l'autonomia de les nacionalitats i regions..." Segons tal professor, aquesta formulació té un origen franquista i va estar imposat pels poders fàctics, a més a més "la Constitució no fonamenta la nació –com d'un ordenament democràtic i liberal poguera esperar-se– sinó que la nació –més encara: una característica d'eixa Nació la seua indissoluble unitat– és la que fonamenta la Constitució". Continuant insistint l'esmentat professor: "Sembla que la nació espanyola existeix amb independència de la voluntat i l'acord humà: és un fet que, a la seua realitat i estructura, se'ns imposa vulguem o no vulguem...".

Al parer, doncs, de les conclusions de l'estudi que comentem, la clau que explica el perquè del patriotisme constitucional no és més que emmascarar el nacionalisme espanyol, fent de tal expressió un argument o instrument antinacionalista perifèric. Es tracta, doncs, d'una versió de la llarga tradició compartida tant per la dreta, com per una part de l'esquerra. Curiosa coincidència entre conservadors i jacobins d'esquerra.

(*) Estudi publicat al llibre de varis autors 'Discursos de España en el siglo XX'. PUV-2009.